

SAMENVATTING TERUGKOMDAG 2024

De terugkomdag bestond dit jaar uit twee presentaties:

'Wie zijn wij' door Jan Minze Zomer / Randy Hartman

'Welke saus kies jij' door Roely Hofman

WIE ZIJN WIJ

Jan Minze (op 12 november) en Randy (op 20 november) hebben een wat diepere inkijk gegeven in wat er allemaal bij komt kijken om een dierentuin te managen.

Hieronder volgen de sheets van de presentatie met een korte samenvatting.

Hier draait het natuurlijk allemaal om. Onze visie. De nadruk komt steeds meer te liggen op je verwonderen over de natuur en het creëren van bewustwording over het omgaan met die natuur.

De belangrijkste pijlers zijn:

- Soortbehoud:
we proberen we de soorten die in het wild ernstig bedreigd worden te behouden voor de toekomst. Dat doen we door ze in dierentuinen te houden.
- Educatie:
we willen onze bezoekers graag iets leren over de natuur maar ook over de bedreiging van die natuur.
- Dierenwelzijn:
om soorten te behouden en gezond te houden is dierenwelzijn enorm belangrijk.

Dierentuinen in Europa werken in de EAZA (European Association of Zoos and Aquaria) samen aan vele soortbehoudsprogramma's (EEP's) voor bedreigde diersoorten. Daarvoor wisselen we onderling dieren uit.

Een EEP-coördinator bepaalt welke dieren naar welk park gaan en wie hun eventuele partner moet worden. Zo houden we met elkaar de populatie genetisch gezond. De populaties zijn eigenlijk een soort 'ark' voor bedreigde diersoorten. Als ze in de natuur uitsterven, kunnen we ze op termijn vanuit dierentuinen terugplaatsen mits natuurlijk de omstandigheden in de natuur dat toelaten.

EEP staat voor: Eaza Ex Situ Program.

Ex situ betekent: buiten de natuurlijke habitat.

Het EEP wordt tegenwoordig steeds vaker 'soortbehoud programma' genoemd en niet meer 'fokprogramma' zoals vroeger. Fokken geeft aan dat je bewust kiest voor het vermeerderen van dieren terwijl we dat juist niet doen, er zijn immers veel diersoorten in dierentuinen die geen jongen krijgen omdat daar bijvoorbeeld al voldoende dieren van in het programma zitten.

Iedere dierentuin beheert een aantal soortbehoud programma's. WILDLANDS is bijvoorbeeld coördinator van de EEP's van de withandgibbons en de Birmese bergschildpad. Daarnaast participeert WILDLANDS in 50 andere EEP's. Daarbij gaat het om diersoorten die wij huisvesten die van belang zijn voor het soortbehoud programma.

De coördinator van een EEP bepaalt welke dieren jongen mogen krijgen en naar welk park ze moeten worden verplaatst om die jongen te krijgen. Denk bijvoorbeeld aan het verplaatsen van een leeuwenman naar een bepaald park omdat daar een vrouwtjesleeuw zit wiens genen nodig zijn voor het behoud van de soort. Dierentuinen bepalen dus niet zelf met welke dieren dat gebeurt, dat bepaalt de coördinator.

Ook bij dieren in het wild doen we aan bescherming van bedreigde diersoorten door bepaalde projecten te steunen zoals Polar Bear International.

Maar wat kost zo'n dier nou precies? En waar haalt een dierenpark die vandaan?

Veel mensen denken dat dieren gevangen worden in het wild en vervolgens verkocht worden aan dierenparken. Of dat dierenparken onderling dieren verkopen. Vroeger was dit zo. Maar gelukkig tegenwoordig niet meer. Wilde dieren zijn 'onbetaalbaar' en om (illegale) handel in hen te voorkomen hangen we geen financiële waarde aan de dieren. De enige kosten die betaald worden door het ontvangende park, zijn de transportkosten. Zo voorkomen we handel in deze bedreigde dieren.

De coördinator van het soortbehoudsprogramma bepaalt dus waar dieren heen gaan. Zo wordt inteelt voorkomen en blijft de populatie gezond. Ook is er een soort 'marktplaats', alleen voor dierentuinen, waarop dierentuinen kunnen zien naar welke dieren andere parken op zoek zijn of welke zij graag willen uitplaatsen. En als het dier onder een EEP valt gaat dat verplaatsen dus altijd in overleg met de coördinator.

De dieren die verblijven in een bij de EAZA aangesloten dierentuin zijn dan ook niet eigendom van de dierentuin maar van de EAZA. De dierentuinen hebben de dieren in bruikleen.

TIRO DORADO OF PIRANHA?

- Collectieplan
  - Educatie
  - Conservation
  - Onderzoek
- Dierenwelzijn

Hoe kies je nou welke diersoort je wilt gaan houden? Kijk je gewoon welke dieren mooi, leuk, interessant, indrukwekkend zijn? Of komt er meer bij kijken?

Collectieplan

De keuze welke dieren wij houden maken we op basis van ons collectieplan. Er zijn een aantal (zoveel mogelijk objectief meetbare) punten die we doornemen om te bepalen of een diersoort in ons park kan blijven en/of we een bepaalde soort willen toevoegen aan ons park.

Educatie

Het is belangrijk dat we mensen iets bijzonders of belangrijks kunnen leren over de diersoort of zijn omgeving. Als de soort past binnen de natuurverhalen die wij willen vertellen, heeft die soort een streepje voor.

Status (bedreigd/niet bedreigd)

Net zo belangrijk is hoe het met de diersoort gaat. Is het van belang dat de soort wordt gehouden in dierenpark? Is er een soortbehoudsprogramma voor? Is de soort bedreigd in de natuur en heeft hij dus hulp van dierenparken nodig? Onderzoek, puur voor wetenschappelijk kennis, maar ook om meer te leren over het beschermen van een soort, kan een extra motivatie zijn om een bepaalde soort te houden.

Dierenwelzijn

Voorwaarde is altijd dat we het welzijn van de dieren kunnen waarborgen. Hebben we de ruimte, de kennis, de ervaring en de middelen om deze dieren een goed leven te bieden?

Een mooi voorbeeld van bovenstaande punten is de keuze vissen die onze gasten erg aanspreken, de piranha's, weg te doen en te vervangen voor een minder imponerende vissoort die in eerste instantie doet denken aan een guppy; de tiro dorado.

Toen onze laatste piranha van ouderdom was gestorven hebben we gekeken wat we met het leegstaande aquarium wilden. We zouden weer piranha's kunnen gaan houden, maar zij zijn niet bedreigd in de natuur. Terwijl er heel veel vissen zijn waarmee het echt slecht gaat. Op basis van het collectieplan hebben wij toen de keuze gemaakt om diverse kleinere vissoorten te gaan houden op deze plek. Waaronder dus de tiro dorado.

Wat maakt de tira dorado zo bijzonder? Hij is uitgestorven in het wild. Mede doordat mensen exotische vissen in zijn oorspronkelijke leefgebied hebben uitgezet, is de tira dorado in de natuur verdwenen. Er wordt nu geprobeerd die exotische (niet bedreigde) vissen weer uit dit gebied weg te halen. Tegen de tijd dat het zover is, hebben de dierenparken nog tiro dorado's om terug te plaatsen in de natuur en zo de soort van de ondergang te redden.

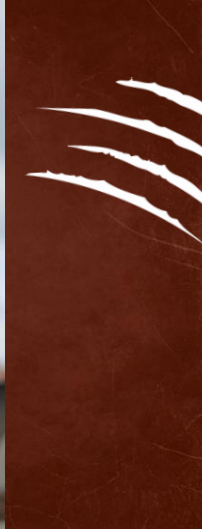

Naast het beschermen van dieren in ons park, dragen we ook bij aan het beschermen van dieren in het wild. Dit doen we door te doneren aan verschillende goede doelen. Zo dragen we onder meer bij aan het beschermen gouden leeuwaapjes, witte neushoorns en ijsberen.

EDUCATIE

EDUCATIE

- Verwonderen
  - Hoe mooi is de natuur
- Ontdekken
  - Hoe 'werkt' de natuur
- Reflecteren
  - Hoe beïnvloed ik de natuur

We proberen op verschillende manieren onze gasten te motiveren bij te dragen aan het beschermen van de natuur. Dat doen we door ze te laten zien hoe mooi, bijzonder en belangrijk de natuur is, wat hun eigen invloed er op is en wat ze kunnen doen om beter met de natuur om te gaan.

BORDEN ALS BASIS

- Aantrekkelijk uiterlijk
- Soortspecifieke info

Informatieborden zijn de basis van de educatie. In Wildlands proberen we de borden een aansprekende stijl mee te geven zodat ze ogen als boeken, posters of kranten in plaats van platte informatieborden. Dit nodigt meer uit om te lezen, het prikkelt de nieuwsgierigheid.

De inhoud van de borden is niet de standaard-informatie; Waar leeft het dier? Hoe oud wordt ie? Hoe zwaar? Want van een olifant is het interessant om te weten hoe zwaar ze hij kan worden, van een wallaby is dat veel minder interessant. Daarom staat op de informatieborden steeds iets dat nou net dát dier bijzonder maakt. Een fysieke aanpassing van het dier, bijzonder gedrag of een bepaald 'record'.

De borden zijn zichtbaar en toegankelijk, maar lezen is en blijft niet de meest effectieve manier om te leren. Zien, horen, ruiken, voelen heeft meer indruk, blijft langer bij en is dus effectiever om iets te leren. Samengevat kun je dit beleving noemen.

BELEVINGSEDUCTIE

- Stropershol
- Ranger Station
- Telefoonroute
- Serenga Safari
- Rimbula River

Die 'belevingseducatie' passen we op verschillende manier toe. Zo is er een stropershol waar je ontdekt waarom wilde dieren bedreigd worden. Even verderop is een levensecht 'ranger station' waar je kunt ontdekken wat een ranger is, wat voor werk hij doet en waarom dat zo belangrijk is. Je kunt zelfs een examen doen om te testen of je zelf ook geschikt bent om ranger te zijn.

Verspreid door het park hangen telefoons die ook echt rinkelen. Als je opneemt krijg je informatie te horen over een bepaald dier, natuurgebied of milieuprobleem.

Ook sommige van de attracties fungeren als educatiepunt. Zo vertelt de chauffeur tijdens een rondrit over de savanne van alles over de dieren die je onderweg tegen komt en hoor je tijdens een bootrit door de grote overdekte jungle via een bandje informatie over het regenwoud en haar bewoners.

DIERENWELZIJN

DIERENWELZIJN

- Ruime, natuurlijke verblijven
- Sociale groepen
- Verrijking

We zijn doorlopend bezig met het evalueren en waar nodig/gewenst verbeteren van het welzijn van onze dieren. We kijken hoe het met onze dieren gaat, of hun verblijf aan al hun behoeften voldoet en hoe we het nóg beter kunnen doen. Als we verbeterpunten of kansen zien, ontwikkelen we plannen om die

kansen te pakken. Daarnaast zorgen we voor veel afwisseling voor de dieren. We bieden ze bijvoorbeeld nieuwe objecten en nieuwe geuren aan, of zorgen dat ze moeite moeten doen om hun voedsel te bemachtigen. Zo zorgen we ervoor dat onze dieren fysieke en mentale uitdaging hebben en gezond blijven.

Elk jaar gaan we in vogelvlucht onze hele diercollectie door. In één minuut per diersoort bespreken we of we op afstand gezien tevreden zijn met hoe we deze dieren op dit moment huisvesten en in hoeverre ze hun natuurlijke gedrag vertonen. Hieruit rolt een prioriteitenlijst. Wel dieren scoren het minst goed? Die plannen we als eerst in voor een uitgebreidere evaluatie. Voor die uitgebreide evaluatie komen verzorgers, dierenwelzijnscoördinator, bioloog en dierenarts bijeen om de betreffende diersoort en het bijbehorende verblijf uitgebreid onder de loep te nemen.

Aan de hand van een wetenschappelijk onderbouwde vragenlijst analyseren we het dierenwelzijn. De eventuele verbeterpunten die hieruit naar voren komen, zet de dierenwelzijnscoördinator om in actieplannen. Op deze manier zijn we continue bezig om onze dieren een nog beter welzijn te bieden.

VOORBEELD

- Zeeschildpadden krijgen niet meer op een vaste tijd voedsel van de verzorgers, maar op willekeurige tijden gedurende de dag en nacht, dankzij een voerautomaat.

VOORBEELD

- Eekhoorns hebben een fors groter verblijf gekregen.

WNEF

Al deze zaken kunnen we niet alleen voor elkaar krijgen. We worden hierbij ondersteund door het WNEF. Dit is een ANBI, een algemeen nut beogende instelling, oftewel een erkend goed doel. Wildlands is het podium waarop de stichting wordt gepresenteerd en in het park proberen we mensen te stimuleren om een donatie te doen. Ook de opbrengst van de lezing die door vrijwilligers wordt gegeven bij, bijvoorbeeld, 'Vrouwen van Nu' gaat naar dit goede doel.

WAT KOMT ER NOG MEER BIJ KIJKEN

IS DAT ALLES?

Er zijn nog meer factoren die van belang zijn bij het runnen van een dierentuin:

- Bezoekersaantallen bepalen inzet van personeel.
- Hoeveel mensen moet je in dienst nemen voor, bijvoorbeeld, de Technische Dienst?
- Hoe vind je balans?

Er spelen meer factoren mee bij het managen van een dierentuin:

- Bezoekersaantallen bepalen de inzet van ons personeel. Als er opeens een hele mooie herfstdag is en er komen veel meer bezoekers dan verwacht dan hebben we te weinig mensen in dienst op die dag. Maar teveel mensen in dienst is ook niet goed want dat kost geld.
- We weten, aan de hand van de cijfers uit het verleden, redelijk goed wat we kunnen verwachten maar helemaal 100% zeker weten we het nooit. Daardoor lijkt het misschien alsof we er niet goed over nagedacht hebben (waarom zijn er zoveel horecalocaties dicht of waarom rijden er geen drie trucks?) maar we zetten in op basis van de data die we hebben uit voorgaande jaren. Als het opeens véél drukker is in het park kunnen we niet zomaar personeel tevoorschijn toveren. Als de Duitse “Dag van de Eenheid” op een doordeweekse dag valt hebben we gewoonweg niet voldoende mensen om in te zetten. Een groot deel van onze medewerkers zit immers ook nog op school, die kunnen dan niet komen werken.
Als het onverwachts veel rustiger is dan we op basis van de data hadden verwacht kunnen we wél actie ondernemen. Dan kunnen we personeel eerder naar huis laten gaan, afschalen heet dat, waardoor we in de kosten besparen.
- Ook bij de Technische Dienst spelen onzekere factoren mee. We hebben een goede ploeg medewerkers in de Technische Dienst. Als alles volgens verwachting gaat zijn dat voldoende mensen om alle technische uitdagingen in het park op te lossen. Maar dan opeens gaan twee attracties in storing, daar moet de TD met spoed naar toe en de klussen die ze die dag zouden doen schuiven dan op. Of opeens gaan lantaarnpalen stuk. Wij hebben die palen niet op voorraad liggen, die moeten worden besteld. Dat doen we natuurlijk meteen maar we moeten wel wachten op levering. Dan kan het voor de schermen lijken alsof we er niets aan doen.
- En dan is er nog het budget. Net als thuis heeft het park een begroting op basis van inkomsten en uitgaven. Als het ergens tegenzit kan het zijn dat een mooi plan niet kan worden uitgevoerd of pas later dan gedacht kan worden uitgevoerd.

Tot zover het eerste deel van de presentatie.

DEEL 2

BELEVING OF SENSATIE, WELKE SAUS KIES JIJ?

MET OF ZONDER SAUS

Deel twee van de terugkomdag gaat over de vraag: hoe vertel jij een verhaal aan de gast, hoe geef jij de informatie.

De inleiding begon over iets heel normaal: patat.

Roely vertelde hoe je echt lekkere, goudbruine, patat kunt bakken want dat gaat niet zomaar. Je hebt er zetmeelrijke aardappelen voor nodig, zoals bijvoorbeeld Bintjes. Vervolgens moet je de patat bakken in goede olie zoals arachideolie, ook wel pindaolie genoemd. Die is wat duurder dan normale zonnebloemolie maar het bakt veel beter en daar krijgt de patat zo'n mooie goudbruine kleur van. Die olie moet dan ook nog eens op precies de juiste temperatuur zijn. Als je dat allemaal voor elkaar hebt, dan krijg je zo'n heerlijk goudbruin frietje waar je je vingers bij opeet.

De andere optie is dat je er een dikke lading saus overheen gooit en dan vertel je eigenlijk helemaal niets over de inhoud. 'Dit is kapsalon: patat met vlees en vette saus, best lekker vind ik zelf'. Daar verwonder je mensen niet mee.

HOE DRAAG JE INFORMATIE OVER

Er zijn drie manieren om informatie over te dragen aan de gast:

- Kort en zakelijk.
- Vanuit enthousiasme voor de natuur
- Uitgebreid met veel smeuïge details.

Kort en zakelijk

Dit is altijd een goede manier om informatie over te dragen.

Voorbeeld:

'Dit is een netpython'.

Ook op deze manier leer je de gast al iets, namelijk dat het een netpython is.

Vanuit enthousiasme voor de natuur

Als je zelf verwonderd bent over planten of dieren in het park, deel die verwondering dan met onze gasten. Dat is leuk, educatief en blijft vaak het beste hangen bij de ontvanger van het verhaal.

Voorbeeld:

Je treft een kindje in de Vlindertempel en vertelt: 'Dit hier is een netpython. Je ziet niet zo goed waar hij begint en eindigt maar hij kan wel negen meter lang worden. Negen meter! Weet je wel hoe lang dat is? Jouw slaapkamer is waarschijnlijk zo'n vier meter lang. Als hij zich helemaal uit zou rekken dan past hij daar dus niet in. Daar moet dan nóg een slaapkamer bij en dan nóg een stukje van een derde slaapkamer en pas dan kan hij zich helemaal uitrekken!

Als je nou wilt weten hoe lang negen meter precies is, volg dan deze muurtekening. Hier is het puntje van z'n staart en z'n kop... vind je negen meter verderop'.

Het kindje zal verbaasd zijn hoe lang die negen meter is en ook de ouders pikken die informatie (en jouw enthousiasme) op. Daardoor onthouden ze het verhaal.

Met veel smeuïge details

Je vertelt een heel verhaal, met heel veel smeuïge details, maar eigenlijk vertel je inhoudelijk helemaal niets.

Voorbeeld:

'We hadden hier altijd drie slangen, maar die zijn er nu niet meer hoor, twee zijn er namelijk doodgegaan, die moest de dierenarts laten inslapen'.

De gast leert daar niets van, zelfs niet welk dier het is. Het feit dat er ooit drie slangen waren voegt niets toe aan de beleving van de gast. Het is heel even 'sensationeel' maar vervolgens heeft het geen enkele inhoud.

Vermijd daarom sensatieverhalen. Natuurlijk zijn er verhalen te vertellen die smeugig zijn maar dat is niet wat we onze gasten mee willen geven. Denk nog even aan de missie en visie van ons park:

Je raakt als gast niet echt gemotiveerd over natuurbehoud vanwege negatieve of sensationele verhalen.

WAAROM WORDT SENSATIE GEBRUIKT?

Ook in sommige media zie je dat koppen van berichten enorm zijn aangedikt. Ook zij gebruiken het 'sensatiesausje'. Dat heeft maar één reden: ze willen dat je doorklikt en het artikel leest want doorklikken levert geld op én aandacht.

Als je op zo'n kop klikt, je herkent het vast wel, dan vind je vaak een artikel zonder echte achtergrondinformatie. Je leert er niet veel van en je denkt vaak, na het lezen van zo'n artikel, 'was dit nou alles?' Het doel van de krant is ondertussen wel bereikt, ze hebben de aandacht van de lezer even vastgehouden. En daar gaat het meestal om.

Ook vrijwilligers kunnen dat soms doen, dat vissen naar aandacht. En ook zij gebruiken daarvoor 'sterke verhalen'.

Voorbeeld:

"Bevers zijn nachtdieren en het is super vervelend voor ons allemaal maar je ziet ze echt maar héél zelden in het buitenverblijf."

Beter kun je kiezen voor:

“Onze bevers zijn overdag zichtbaar in het binnenverblijf als ze liggen te slapen, het zijn namelijk schemer- en nachtdieren. Als het begint te schemeren komen ze naar buiten, net als in de natuur.”

Daarmee vertel je iets over de bevers en hun gedrag én dat we hier in ons park ervoor zorgen dat ze hun natuurlijk gedrag vertonen.

Kijk eens in de spiegel en denk na hoe jij een verhaal vertelt aan onze gasten. Kort en zakelijk? Met smeulige details? Of vanuit je eigen enthousiasme en verwondering over de natuur?

De Atlasvlinder.

Je kunt zeggen: 'deze vlinder leeft maar heel kort, zeven dagen maximaal, en dan gaat hij dood'.

Dat is niet het hele verhaal. Onze gast leert er ook niet veel van, zelfs niet hoe de vlindersoort heet. De gast is hooguit even verbaasd over de 'korte levensduur'. Je hebt dus even de aandacht van de gast op basis van 'sensatie' maar je vertelt niet echt het verhaal van deze vlinder.

Wat beter is:

Een Atlasvlinder leeft - als vlinder - maar een week. Dat lijkt natuurlijk hartstikke kort maar dat is niet het complete verhaal. Dit dier begint zijn leven natuurlijk al als rups. Hij vervelt een aantal keer en wordt daarbij een steeds grotere rups. Daarna wordt het een pop en daarna een vlinder.

In die totale levenscyclus van rups tot en met vlinder leeft hij **net zo lang of soms zelfs langer** dan sommige andere vlindersoorten. Andere vlindersoorten zitten gewoonweg korter in het stadium van rups of pop en zitten langer het vlinderstadium. Maar als **dier** worden Atlasvlinders dus even oud of zelfs ouder dan andere vlindersoorten.

Daarmee verwonder je gasten over de natuur en laat je ze nadenken over vlinders. Je leert ze dat het dier niet alleen bestaat uit het vlinderstadium maar dat ook het stadium van rups en pop al bij dit dier horen. Heel veel mensen beseffen dat niet of zien het los van elkaar. Rups-pop-vlinder; het is één dier met één leven.

TWEE OPTIES

Er zijn dus twee opties om jouw informatie door te geven aan onze gast. Kort en zakelijk óf met passie en enthousiasme over de natuur. Uiteraard moet de informatie in beide gevallen correct zijn, dat spreekt voor zich.

Zorg er altijd voor dat je in je eigen bewoordingen en vanuit je eigen verwondering spreekt. Doe bijvoorbeeld niet na wat een diervoorzorg zegt want dan wordt het al snel 'een kunstje'.

Als je (nog) niet het hele verhaal van een diersoort/plantensoort kent of als een diersoort/plantensoort jou wat minder aanspreekt: hou het dan dus kort en zakelijk. Dan geef je wél de juiste informatie maar maak je het niet sensationeler dan dat.

TESTJE

Hieronder volgen een aantal situaties die je tegen kunt komen in het park. Alle situaties hebben een overeenkomst: de insteek van de gast is negatief. Juist dan is het moeilijk om dat om te draaien naar iets positiefs.

Probeer onderstaande situaties om te buigen naar een positieve reactie. Lees ze één voor één door en bedenk per situatie wat jij zou zeggen. Helemaal onderaan dit document zie je wat je bijvoorbeeld zou kunnen zeggen (er zijn natuurlijk veel meer antwoorden/reacties mogelijk).

1. Er is plotseling een olifant overleden. 's Ochtends lag het dier dood op stal. Er is meteen een persbericht uitgegaan. Een bezoeker spreekt je aan: 'ik hoor dat er een olifant dood is gegaan? Wat verschrikkelijk!! Wat is er precies gebeurd!?!?'
2. De doodshoofdapen zijn al een tijd niet buiten te zien, een vaste bezoeker spreekt jou er op aan: 'Wat jammer dat ze niet meer naar buiten mogen zeg, ze hebben nu toch veel te weinig leefruimte?'
3. In Animazia staat een bezoeker te kijken bij de vissen. Hij zegt: 'Dit valt me wel wat tegen hoor, waarom hebben jullie geen haaien of piranha's. Ik zie alleen maar kleine visjes'.
4. In Rimbula: Ik zag net een vogel voorbij vliegen maar verder is hier niet zoveel te zien, dat valt me toch wat tegen.
5. Zijn er eigenlijk wel ijsberen? Het staat op het bordje maar ik zie ze niet!
6. Ik zag net twee leeuwen vechten. Maken ze elkaar af? Dat is hier toch een keer gebeurd? Dat een leeuw werd aangevallen en helemaal een bebloede neus had?

HUISWERK

- Denk nog eens na over dit onderwerp. Welk type verteller ben jij? Ben jij van een dikke kledder saus, geef je de informatie zakelijk en kort of zorg jij voor verwondering over de natuur?
- Sta even stil na jouw eerstvolgende dienst. Welke verhalen heb je vandaag aan gasten verteld en hoe heb je die verhalen verteld. Zakelijk – Sensatie – Verwondering?
- Test in het park een keer uit wat het verschil is tussen *zakelijk en kort* vertellen en een verhaal vertellen dat *verwondert*. Wat doet dat met de gasten? Welke reacties krijg je als jij, vanuit je eigen enthousiasme en verwondering, informatie deelt? En wat doet een verhaal delen uit verwondering met jou als vrijwilliger?

Nogmaals: vertel alleen met verwondering over dat waar je zelf oprecht verwonderd over bent. Alleen dan komt jouw enthousiasme en verwondering over bij de gast én blijft de informatie hangen.

Mogelijke reacties op de situaties

1. Dat is inderdaad verdrietig, we weten nog niet wat er is gebeurd. Het dier wordt daarop onderzocht. En hoe verschrikkelijk het ook is, ook in een dierentuin komen dieren helaas te overlijden.
2. Een tijd terug was de groep doodshoofdapen vele malen groter dan nu, doordat de groep kleiner is hebben ze binnen veel meer ruimte dan voorheen. Ook hebben ze op het dak aan de achterzijde een buitenruimte waar ze naar toe kunnen. Door luiken boven in de nok kunnen ze zelf bepalen of ze naar binnen of naar buiten gaan.
3. Wij kiezen er voor om vooral ook dieren in onze collectie te hebben die bedreigd zijn. Op die manier zorgen dierentuinen ervoor dat diersoorten die in het wild soms helemaal niet meer voorkomen toch bewaard blijven voor de toekomst. Daarom zie je in dierentuinen soms dieren die minder interessant lijken maar waarvan het heel belangrijk is dat we ze houden en beschermen.
4. In deze jungle leven maar liefst 25 verschillende soorten vogels. Omdat we heel veel moeite doen om ze in een zo natuurlijk mogelijke omgeving te houden zie je ze soms niet meteen. Net als in het wild moet je dan een beetje geduld hebben. Maar als u even op een bankje gaat zitten dan ziet u steeds meer soorten vliegen. Daarnaast hebben we ook nog allerlei andere dieren in de jungle zoals maki's, slingerapen, gibbons en olifanten. En de kleinste apensoort ter wereld hebben we hier ook. Zal ik even meelopen, dan wijs ik hem aan.
5. Voor ons is het heel belangrijk dat dieren hun natuurlijke gedrag kunnen vertonen. Dat houdt in dat ze grote, ruime verblijven hebben en dat ze de mogelijkheid hebben om even weg te gaan van het publiek als ze dat willen. De ijsberen kunnen daarom kiezen voor in het water, op de heuvel of achter de heuvel.
6. Leeuwen zijn, net als de kat bij u thuis, niet enorme vechtersbazen maar als het nodig is dan slaan ze wel van zich af. En daarbij kan een andere leeuw wel eens een schram oplopen. Dat is natuurlijk gedrag binnen zo'n groep.